

การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธวิถีธรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธี ของชุมชนบ้านหนองเต้ จังหวัดสุพรรณบุรี*

The Sustainable Development of Buddhist Agricultural Tourism Through Buddhist Peaceful Means by Ban Nong Tae Community Suphan Buri Province

¹กวิสรา จันทรแสงศรี และ พระครูปลัดอดิศักดิ์ วชิรปญโญ

¹Kawisara Chansaengsri and Phrakrupalad Adisak Vajirapañño

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: www.tnkk@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบท สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นและแนวคิด แนวทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธวิถีธรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธี 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธสันติวิธีที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธวิถีธรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธี 3) เพื่อพัฒนาและนำเสนอการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธวิถีธรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธี ของชุมชนบ้านหนองเต้ จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นงานวิจัยรูปแบบอริยสัจจโมเดลประยุกต์กับความยั่งยืนสังคมไทยสอดคล้องกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมภายใต้กรอบการดำเนินการวิจัย 9 ขั้นตอน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดจำนวน 25 รูป/คน ได้แก่ นักวิชาการจำนวน 5 รูป/คน ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา กสิกรจำนวน 20 รูป/คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจง และนำมาวิเคราะห์อธิบายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) พื้นที่ชุมชนประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากมานาน ขาดแคลนน้ำในการเกษตร จากความต้องการแก้ปัญหาด้าน โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม พืชผลการเกษตรในท้องถิ่นไม่สะดวกและไม่ได้มาตรฐาน พืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม แหล่งท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนา เกิดความยากจน การนำพื้นที่พุทธวิถีธรรมตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มุ่งเน้นอัตลักษณ์วัฒนธรรมวิถีท้องถิ่น ด้วยการปลูกจิตสำนึก สงวนรักษา ไม่ทำลายสถานที่ ช่วยรักษาและอนุรักษ์สถานที่ และเป็นแหล่งให้ศึกษาหาความรู้ ให้ชุมชนมีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิต ส่งต่อความยั่งยืน 2) การนำหลักกสิกรรมท้าวสุทนต์ ที่เป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มาเป็นหลักพุทธสันติวิธีบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ขับเคลื่อนพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธวิถีธรรม มีศรัทธา ความเพียร ปัญญา หิริ ใจ สติ สัจจะ โสรัจจะ มาเป็นยุทธศาสตร์ สร้างเศรษฐกิจฐานรากของคนในชุมชน เกิดความมั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองและครอบครัวนำพาชีวิตสู่ความผาสุก ส่งต่อลมหายใจแห่งสันติภาพ 3) การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธวิถีธรรม นำไปสู่ กินอิ่ม นอนอุ่น หนี้หมด ทุนมีตามองค์ประกอบ 7 ประการของ NONGTAE MODEL มี ปราศจากความยากจน (N, NO POVERTY), ความเป็นเจ้าของร่วมกัน (O, OWNERSHIP), การสร้างเครือข่าย (N, NETWORK), การให้บริการที่ดี (G, GOOD SERVICE), อนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่น (T, TRADITION), มุ่งมั่นสร้างสรรค์ (A, ASPIRATION), เสริมสร้างองค์

ความรู้ (E, EDUCATION) เสริมสร้างความผูกพันระหว่างสังคมชุมชน มีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ด้วยจิตอาสา สร้างเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน; พุทธกลีกรรม; พุทธสันติวิธี

Abstract

This research article consisted of the following objectives: 1) to analyze context, problems, and requirements, as well as concepts and theories of sustainable development for Buddhist agricultural tourism through Buddhist peaceful means; 2) to examine the Buddhist peaceful means that contribute to the sustainable development of Buddhist agricultural tourism; and 3) to develop and present the sustainable development of Buddhist agricultural tourism through Buddhist peaceful means by Ban Nong Tae Community, Suphan Buri Province. The study was based on *Ariyasacca* (the Four Noble Truths) model in accordance with participatory action research (PAR) under the 9-step research framework. The data were collected by in-depth interview with key informants including 5 scholars, as well as 20 community leaders, religious leaders, and farmers. The obtained data were analyzed using the descriptive method.

From the study, the following results are found: 1) For a long time, the community area has been plagued by drought. Not only does the community lack agricultural water, but it also has transportation infrastructure issues. Local agricultural products are in short supply and of poor quality. The environment and natural resources are deteriorating. Tourist attractions have not been developed and are suffering from poverty. Buddhist agricultural areas based on the sufficiency economy philosophy are used as the natural attraction model. The goal is to create an identity based on local culture and tradition through raising awareness raising and preserving attractions. The attractions should be developed as a knowledge center for the community to generate income, become self-reliant, and have a good quality of life in a sustainable way; 2) An application of *Kasibhāradvājasutta* (The Farmer Bhāradvaja) as a Buddhist peaceful means integrated with modern science is used to develop the Buddhist agricultural tourism. The strategies founded on *saddhā* (faith), perseverance, wisdom, *hiri* (sense of shame), and *soracca* (gentleness) are used to build economic foundations for people in the community, leading to stability, self-reliance, and happiness and peace within families; and 3) The development of Buddhist agricultural tourism leads to 'full stomach, warm bed, free of debt, full of fund.' The model called 'NONGTAE' comprises seven components as follows: 'N' stands for No poverty; 'O' stands for mutual Ownership; 'N' stands for Network building; 'G' stands for Good service; 'T' stands for Tradition; 'A' stands for Aspiration; 'E' stands for Education. The model helps to enhance community bond, promote volunteerism, and build sustainable economy.

Keywords: Sustainable Tourism Development; Buddhist Agricultural; Buddhist Peaceful Means

บทนำ

ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ประเทศไทยได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2561-2565) มีเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสอดรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals) (PhraBrahmapundit (PrayoonDhammacitto), 2019) ในเป้าหมายด้านที่ 12 และหลักการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนที่สุดโดยประเทศไทยได้ให้ความสำคัญการสร้างสรรค์การบริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการใช้ความรู้และนวัตกรรมผนวกกับจุดแข็งทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งวิถีชีวิตของบุคคลภายในสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่าให้กับบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในอัตลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ลงสู่ทุกจังหวัดของประเทศไทย (Office of the National Economic and Social Development Council, 2021)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ในประเทศไทยจากการออกมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 มาตรการที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ห้ามผู้คนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและคนไทยไม่สามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้ ผู้คนจำนวนมากถูกจำกัดตัวเองอยู่ภายในที่พักและเริ่มปรับตัวในการใช้ชีวิต เป็นวิถีปกติใหม่ (NEW NORMAL) ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทรุดตัวลงบริบทของการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ โดยเมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2566 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันมีเป้าหมายหลัก คือ การท่องเที่ยวไทยต้องมีความเข้มแข็งและสมดุล ยกระดับการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและมอบประสบการณ์ท่องเที่ยวคุณค่าสูงแก่นักท่องเที่ยว มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างพื้นที่การท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว โดยเน้นมาตรฐานและคุณภาพสากล ให้ความสำคัญในการสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชนเป็นหลักเพื่อการดำรงชีพในสถานการณ์ดังกล่าวคงเอกลักษณ์ของพื้นที่ไปพร้อมกับการสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวปลอดภัยออกจากพันธนาการของความทุกข์ในหนี้สินล้นพ้นตัว เสริมสร้างอาชีพให้สังคมชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้โดยแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2566-2570 ประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ 2 พัฒนาการท่องเที่ยวและการกีฬา มีนโยบายส่งเสริมอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี สนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และเน้นแนวคิดในการเพิ่มศักยภาพการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ในรูปแบบต่างๆ ให้สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น (Suphan Buri Provincial Office, 2022)

จากแนวคิดดังกล่าวมีความทางสอดคล้องกับงานวิจัยซึ่งผู้วิจัย ในปัญหาความต้องการของคนในชุมชนที่ให้มีรายได้เสริมอย่างเป็นรูปธรรมอันเป็นการนำรายได้เข้าสู่ชุมชน สร้างรากฐานเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยการนำหลักพุทธสันติวิธีที่มีความสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธภิธรรมในการนำเสนอการพัฒนาโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรีเพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบ ตามวิถีพุทธภิธรรมอย่างยั่งยืนตามแนวคิดในทางพระพุทธศาสนา ด้วยการนำจุดเด่นโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรี ในพื้นที่ มาพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบ ที่สามารถคงความเป็นรากเหง้า วิถีชีวิต เศรษฐกิจตอบโจทย์ความต้องการของคนในชุมชนสร้างรายได้อย่างเป็นรูปธรรมอันเป็นการนำรายได้เข้าสู่ชุมชน สร้างรากฐานเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งส่งต่อความยั่งยืนรุ่นสู่รุ่น ปลอดภัยจากการจากความทุกข์ในหนี้สิน สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้สังคมชุมชน ด้วยการนำการท่องเที่ยวให้เป็นการเชื่อมต่อ (Connectivity) กับสังคมชุมชนและเศรษฐกิจเข้าหากันมากยิ่งขึ้นเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและสังคม เพราะการ

ท่องเที่ยวจะเป็นการเชื่อมโยงให้ผู้ท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้ รับประสบการณ์รากเหง้าอัตลักษณ์ทรงคุณค่า ถือได้ว่าเป็นการต่อยอดในการรักษา ส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีไว้และยังนำมาเป็นการสร้างมูลค่าเพื่อสร้างรายได้ มาพลิกฟื้นเศรษฐกิจในชุมชน ด้วยการพัฒนาพื้นที่บ้านหนองแต้ ตำบลตลิ่งชัน อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัด สุพรรณบุรี นำจุดเด่นโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรี ทำกิจกรรมตามแนวคิดในทางพระพุทธศาสนา ที่มีผลเป็นความสุขของชุมชนมาพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบ และคงความเป็นรากเหง้าวิถีชีวิต เศรษฐกิจ เพื่อเข้าถึงโอกาส พัฒนาสู่การการดำเนินงาน สร้างอาชีพใหม่ให้กับครัวเรือนและชุมชน (Kanokphongchai, 2022) ในความหวังเศรษฐกิจต้องเดินไปคู่กับจิตใจ เชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาจังหวัด ในเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดในวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมยั่งยืน เศรษฐกิจเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตดี สังคม มีสุข” ตอบโจทย์ความต้องการของคนในชุมชน ด้วยการการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืนโดย พุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรี” บูรณาการกับหลักธรรมในพุทธสันติวิธีเยี่ยวยาความ บอบช้ำทางใจ จากสถานการณ์ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 สร้างรายได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการ จัดการและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ดังกล่าวอันเป็นการนำรายได้เข้าสู่ชุมชน สร้างรากฐานเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports, 2017)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัย สนใจศึกษาในประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยววิถี พุทธกิจกรรมของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีโดยมีเป้าหมายพัฒนาเป็นพื้นที่โคกหนองนา สันติ ศึกษาโมเดล สุพรรณบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรม ส่งผลของการพัฒนาต่อยอดขยายไปยังสถานที่ ท่องเที่ยวใกล้เคียงในพื้นที่ ให้นักท่องเที่ยวได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ และตระหนักต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนระบบนิเวศน์ สร้างความมั่นคงทางรายได้ มีทุนไปต่อยอดวิถีการดำรงชีวิต ส่งต่อชนรุ่นหลังสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบท สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการ พัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธสันติวิธีที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว วิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืน โดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรี
- 3) เพื่อพัฒนาและนำเสนอการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของ ชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี (Documentary Study) โดยผู้วิจัยศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ บริบท ความเป็นมา ความหมาย คุณค่าและความสำคัญใน ปัจจัยของความสำเร็จที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมในยุคปัจจุบัน และศึกษางานวิจัย ที่เกี่ยวข้องของสภาพปัญหาของการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมในปัจจุบัน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา กสิกรและเจ้าของพื้นที่กิจกรรมอินทรีย์ รวมถึงชาวบ้านที่ในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ภายในบริเวณชุมชน การประกอบกิจกรรมต่างๆ ของ ชุมชนบ้านหนองแต้ ร้านอาหาร ร้านค้า และบริบทอื่นๆ ของพื้นที่โดยรอบ และนำข้อมูลมาทำการทำการ ตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตามกระบวนการทดสอบที่ทันสมัยให้ครอบคลุมประเด็น และเชื่อถือได้ โดยเฉพาะข้อมูล จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา เป็นต้น ในความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธ

กลไกอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีในฐานะเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (ผู้ถูกเที่ยว) และในฐานะนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนในพื้นที่ เพื่อการท่องเที่ยวอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิม เพื่อนำเสนอกระบวนการสู่การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกลไกอย่างยั่งยืน ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนตลอดทั้งแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดหลักพุทธสันติวิธีที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกลไกและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎีใหม่ รูปแบบของการท่องเที่ยวหลังโควิด 19 การจัดการการท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวภายใต้พลวัตโลกพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สำหรับการพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจเข้มแข็งอย่างเหมาะสม รวมทั้งสอดคล้องกับพื้นที่และผลกระทบของสถานการณ์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 2 ทำการศึกษาในภาคสนาม (Field Study) ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยการลงพื้นที่เพื่อสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชนผู้เกี่ยวข้องเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานบริบทพื้นที่กรณีศึกษาโดยการเลือกพื้นที่แบบเจาะจงที่มีความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้วิถีชุมชนและเชื่อมโยงไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ซึ่งต่อมาได้ก่อรูปเป็น แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในการ พัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเลือกพื้นที่แบบอย่างความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกลไกในปัจจุบัน ความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกลไกอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการวิจัย คือ เจ้าของสวนเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ชุมชนบ้านหนองแต้ ตำบลตลิ่งชัน อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวนสามแห่ง “โคกหนองนา บ้านคลองศาลเจ้า” นครนายก “โคกหนองนา วัดดงละคร” จังหวัดนครนายก “โคกหนอง นา พาเพลิน” จังหวัดสระบุรี

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) หรือกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงทั้งหมดจำนวน 25 คน เป็นกลุ่มเดียวกันที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มย่อย ที่ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposeful Selection) ประกอบด้วย กลไกเจ้าของพื้นที่ในชุมชนที่มีความหลากหลายและแตกต่างที่มีความสนใจและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกลไกอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีที่เป็นพื้นที่กรณีศึกษา จำนวน 20 รูป/คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถมีความเชี่ยวชาญซึ่งมีบทบาทสำคัญในด้านความสำเร็จด้านพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกลไกอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีจำนวน 5 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา โดยเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วัตถุประสงค์ของการวิจัย และผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพโดยกำหนดประเด็นในการศึกษา สร้างแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และถอดแบบอย่างของความสำเร็จ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัยและพัฒนา การควบคุมคุณภาพเครื่องมือใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) (Cohen, and Manion, 1994 as cited in Lincharearn, 2015) ได้แก่ บุคคล เวลา สถานที่ และนำเอาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาขั้นตอนที่ 1 - ขั้นตอนที่ 3 มาบูรณาการตามหลักพุทธสันติวิธีกับศาสตร์สมัยใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการในด้านของการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกลไกอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งผู้วิจัยร่างแนวทางการใช้การท่องเที่ยววิถีพุทธกลไกที่เกิดจากการสังเคราะห์เอกสาร ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบด้วยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญซึ่งมีบทบาทสำคัญในด้านความสำเร็จด้านการท่องเที่ยววิถีพุทธกลไกเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแนวทฤษฎีใหม่ โคกหนองนาโมเดลได้พิจารณาแสดง

ความคิดเห็น รับรองความเหมาะสมในการจัดประชุมเสวนาวิพากษ์นำเสนอการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธ กิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีและประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) และนำไปดำเนินการทดลองใช้นำร่องกับพื้นที่ต้นแบบของชุมชนบ้านหนองแต้ ตำบลลิ้นช้าง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และทำการศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติการในพื้นที่ด้วยการกำหนดประเด็นในการศึกษาเพื่อการติดตาม รักษา และพัฒนาต่อยอดการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธ กิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การถ่ายภาพถ่ายภาพกิจกรรม สอบถามความพึงพอใจ และการนำไปขยายผลต่อยอดงานวิจัยเพื่อสร้างความยั่งยืน หลังการจัดกิจกรรมพัฒนากับผู้ที่เข้าร่วมทำกิจกรรมและผู้เข้าเยี่ยมชมในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลจากการจัดเวทีแบบออนไลน์ผ่าน ZOOM เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบันทึกวิดีโอ บันทึกเสียง จดบันทึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและภาพถ่าย กิจกรรม การจัดประชุมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการดำเนินการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยโดยสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล ลดทอนข้อมูล และจัดกระทำข้อมูล เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืนในยุคปัจจุบัน ตลอดจนแนวความคิดการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธ กิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีและศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดพุทธสันติวิธีที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธ กิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรี

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย (Descriptive Presentation of the Research Results) ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ และรับฟังความคิดเห็นสำหรับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของกลไกผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำมาปรับปรุงเพื่อการเผยแพร่ต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถตอบคำถามวิจัย/และปัญหาที่ต้องการทราบได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า บริบทสภาพปัญหาพื้นที่ของชุมชนบ้านหนองแต้เป็นพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน มีความแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก ดินอุ้มน้ำน้อยเพราะปลูกพืชเชิงเดี่ยวและการใช้ปุ๋ยเคมีมาอย่างยาวนาน แต่อาชีพของคนในชุมชนอาศัยการทำไร่ ทำนา ทำสวนของเกษตรกรต้องอาศัยน้ำในฤดูฝนเป็นหลักจากการปลูกข้าวขาย หากปีใดฝนทิ้งช่วงและราคาปุ๋ยเคมีราคาสูงและถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลางให้ราคาต่ำ ไม่คุ้มกับการลงทุนไป เงินที่ได้จากการขายข้าว ขายผลไม้ ต้องนำไปชำระหนี้สหกรณ์การเกษตร และปุ๋ยเคมีจึงไม่พอ จึงเป็นปัญหาทำให้เกษตรกรเกิดหนี้สินมาก รายได้ที่ได้มาจากการขายผลผลิตไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ธนาคารสหกรณ์เพื่อการเกษตรจึงจำเป็นต้องตัดแบ่งขายที่ดินเป็นการชำระตัดช่วงค่าดอกเบี้ย ประกอบกับอีกทั้งภาครัฐเองก็ไม่ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือหาทางออกในด้านสร้างรายได้เสริมหรืออาชีพเสริมที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง และปล่อยให้เกษตรกรทำการกู้ยืมเงินเพื่อการหมุนเวียนเป็นทุนค่าปุ๋ยเคมีและสารปราบศัตรูพืช ในการทำนาแบบวิถีเดิมๆ ในแบบของวิถีเดิมๆ ประกอบกับเกษตรกรเองก็มีหนี้สินเดิมอยู่จึงไม่สามารถออกจากความยากจนได้ในปัญหาความต้องการจำเป็น ด้วยการนำจุดประเด็นของโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรีของชุมชนในพื้นที่ มาพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบ ที่สามารถคงความเป็นรากเหง้า วิถีชีวิต เศรษฐกิจ ตอบโจทย์ความต้องการของคนในชุมชนสร้างรายได้เป็นรูปธรรมอัน

เป็นการนำรายได้เข้าสู่ชุมชน สร้างรากฐานเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งส่งต่อความยั่งยืนรุ่นสู่รุ่น ปลดพันธนาการจากความทุกข์ในความเป็นหนี้สิน สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้สังคมชุมชน ด้วยการนำทฤษฎีใหม่แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์สู่โคกหนองนาเพื่อการเกษตรบนพื้นที่ของตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องของประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ 2 พัฒนาการท่องเที่ยวและการกีฬา มีนโยบายส่งเสริมอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี สนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และเน้นแนวคิดในการเพิ่มศักยภาพการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ในรูปแบบต่างๆ ให้สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อเข้าถึงโอกาสพัฒนาสู่การการสร้างงาน สร้างอาชีพใหม่ให้กับครัวเรือนและชุมชนด้วยการนำจุดเด่นโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรี ในพื้นที่ มาพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบ และคงความเป็นรากเหง้า วิถีชีวิต เศรษฐกิจ ตอบโจทย์ความต้องการของคนในชุมชนสร้างรายได้อย่างเป็นรูปธรรมอันเป็นการนำรายได้เข้าสู่ชุมชน สร้างรากฐานเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า หลักพุทธสันติวิธีที่มีความสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรม ในการที่จะใช้พัฒนาโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรีเพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบตามวิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืนตามแนวคิดในทางพระพุทธศาสนานั้น โดยหลักกลีการทวาทศสูตรซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมมาขับเคลื่อนอันได้แก่ 1) ศรัทธามีความเชื่อมั่นในวิถีธรรมชาตินั้นในพื้นที่ท่องเที่ยว ความเชื่อมั่นกับแนวคิดวิถีพุทธกิจกรรมว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต 2) ความเพียร มีความพากเพียรที่จะร่วมกันพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่มีมนต์เสน่ห์แห่งวิถีชีวิตท้องถิ่นอันงดงาม ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ 3) ปัญญา มีแนวคิดที่ได้ความรู้จากพื้นที่ต้นแบบไปพัฒนาต่อยอดคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น สามารถใช้ความรู้ในการประกอบประกอบชีวิตของตน 4) หิริ มีความประพฤติปฏิบัติตนในการท่องเที่ยวต้องเคารพธรรมชาติ เคารพสถานที่ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน 5) โสรัจจะ ความซื่อสัตย์ สามัคคีเป็นหมู่คณะทีมงาน มีอุดมการณ์หรือแนวทางเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 6) สติ หมายถึง ในการระลึกถึงการอนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่น เวลาจะทำกิจกรรมใดในพื้นที่ต้องมีความระลึกถึงผลดีผลเสีย 7) สัจจะ (คำสัตย์) ของคนในพื้นที่ว่าจะพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความยั่งยืนสืบไป ส่วนนักท่องเที่ยวต้องตั้งปณิธานว่าจะบริโภคทรัพยากรในพื้นที่ท่องเที่ยวให้พอประมาณ ปราศจากการบริโภคด้วยกิเลสและตัณหาเพราะถ้าขาดสัจจะ(คำสัตย์)แล้วจะรักษาความดีไม่ได้ เมื่อรักษาความดีไม่ได้จะไม่สามารถเกิดความยั่งยืนในพื้นที่ได้ 8) โสรัจจะ (ความสงบเสถียร) สำรวมกาย วาจา ใจ ให้ประพฤติปฏิบัติตนให้ทำกิจกรรมหรือกิจการงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีอย่างประณีตเรียบร้อย ซึ่งในทางท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมนี้หมายถึงปราศจากความยากจน เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้แข็งแกร่งยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าการพัฒนาตามNONGTAE MODELมีองค์ประกอบของกระบวนการพัฒนาอยู่ 7 ประการผู้วิจัยสามารถอธิบายองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) N คือ NO POVERTY หมายถึง ปราศจากความยากจน กล่าวคือ โคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรีเป็นพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมสามารถจัดกิจกรรมภายในพื้นที่ซึ่งมีทั้งหมด 5 ฐานหลักที่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนเข้ามาเรียนรู้สามารถและนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ การกระจายรายได้สู่ชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้มีความแข็งแกร่งและยั่งยืนต่อไป 2) O คือ OWNERSHIP หมายถึง ความเป็นเจ้าของร่วมกัน คือ การมีส่วนร่วมกันในการเป็นเจ้าของเพื่อให้เกิดความผูกพันและความห่วงใยที่จะรักษาพื้นที่การท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไปโดยมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้เป็นสัดส่วนพร้อมไปกับเสริมทักษะทางด้านจิตอาสาในการพัฒนาสถานที่ต่อไป และมีการนำปราชญ์ชาวบ้านผลัดเปลี่ยนถ่ายทอดประสบการณ์ความเป็นมาด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ทรงคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว 3) N คือ NETWORK หมายถึง การสร้างเครือข่าย โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายการท่องเที่ยวอื่นๆ และขยายไปทั้งในส่วน

ของภาครัฐและภาคเอกชนสร้างความแข็งแกร่งของพื้นที่ต้นแบบ เช่น การเปิดพื้นที่ให้มหาวิทยาลัยนำนักศึกษาเข้ามาทำเป็นห้องปฏิบัติการการทดลองนวัตกรรมโดยวิธีนี้จะเป็นการได้งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ การเปิดพื้นที่ต้นแบบให้ เป็นแหล่งเรียนรู้ดูงานตามโครงการต่างๆ 4) G คือ GOOD SERVICE หมายถึง การให้บริการที่ดีตามหลักสัปปายะ 7 คือ มีความสะดวกสบายและความพร้อมในพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมภายในพื้นที่ต้นแบบและพร้อมพรั่งไปด้วยสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา ลานจอดรถ เป็นต้นเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวและคาราวตา 6 คือ ผู้ให้บริการการท่องเที่ยวต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตนพร้อมที่จะให้บริการนักท่องเที่ยว 5) T คือ TRADITION หมายถึง อนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่นและทรัพยากรในท้องถิ่น ด้วยการสร้างจิตสำนึก ในกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและบริบทในพื้นที่การท่องเที่ยวเพื่อสืบสานภูมิปัญญาและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไป ได้แก่ การร่วมกันทำอาหารพื้นเมืองให้นักท่องเที่ยวได้ลองลิ้มชิมรสโดยผู้เฒ่าผู้แก่ภายในพื้นที่ชุมชน สืบสานตำนานกิจกรรมผู้เฒ่าเล่าเรื่อง ขับขันประเพณีทรงคุณค่าของท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้ฟัง เช่น ประเพณีไหว้พระเขาเสี่ยงทายพระแช ที่ความเชื่อมาช้านาน อีกทั้งมีการสร้างประเพณีอันดีงามขึ้นมาใหม่ภายในชุมชน เพื่อมุ่งหวังการมีส่วนร่วมมีร่วมใจและเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในพื้นที่ไม่ให้สูญหายไป เช่น พิธีการบายศรีสู่ขวัญบวชนาคตั้งแต่ อันเป็นต้นไม้ประจำท้องถิ่น มีประโยชน์ในการให้ ร่มเงา และใช้ในการสร้างที่อยู่อาศัยให้คงทนถาวร ซึ่งปัจจุบันต้นไม้นี้มีจำนวนน้อยลง ดังนั้น จึงต้องได้รับการอนุรักษ์ต่อไปโดยอาศัยกิจกรรมภายในพื้นที่ต้นแบบก่อให้เกิดความร่วมมือคนในชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นไปพร้อมกัน 6) A คือ ASPIRATION หมายถึง การสร้างแรงบันดาลใจให้แก่คนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวให้มีแรงใจที่จะดำรงชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนด้วยการนำเอาหลักพุทธศักรณ้อมนำเข้ามาปฏิบัติเท่าที่ตนสามารถจะปฏิบัติได้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก 7) E คือ EDUCATION หมายถึง เสริมสร้างองค์ความรู้ผ่านกิจกรรมภายในโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดล สุพรรณบุรี เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้ศาสตร์ของพระราชทานที่นำบันทึกลงไว้บนแผ่นดิน ให้เห็นถึงความมั่นคง มั่งคั่งทางด้านอาหาร ไม่อดอยาก แม้ในยามวิกฤตการณ์ และเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นจุดเด่นในการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำกิจกรรมแนวพุทธ(นามธรรม) ผ่านกิจกรรมของพื้นที่ต้นแบบจำนวน 5 ฐานหลัก (รูปธรรม) ประกอบด้วยฐานที่ 1) ฐานคนรักน้ำ เป็นกิจกรรมการให้องค์ความรู้เกี่ยวกับภาคทฤษฎีและลงมือปฏิบัติการเก็บกักน้ำไว้ในรูปของทำนาคาน้ำใต้ดินทั้งระบบปิดและระบบเปิด เป้าหมายต้องการให้นักท่องเที่ยวมีทักษะในการทำนาคาน้ำใต้ดินเพื่อเก็บรักษาทรัพยากรน้ำ แก่ภัยแล้ง และตระหนักถึงผลกระทบของภัยแล้งฐานที่ 2) ฐานคนรักดิน เป็นกิจกรรมองค์ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงดินและฟื้นฟูคุณภาพดินภายในพื้นที่ ด้วยการห่มฟาง และทำปุ๋ยหมักจากวัสดุภายในพื้นที่ และการทำปุ๋ยไส้เดือนดินเพื่อนำมาปรับปรุงดิน ซึ่งเป็นสูตรเฉพาะของโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรีฐานที่ 3) ชื่อว่าฐานคนรักป่า เป็นกิจกรรมให้องค์ความรู้เกี่ยวกับภาคทฤษฎีและปฏิบัติในการปลูกป่า 5 ระดับ ได้แก่ ไม้สูง ไม้กลาง ไม้เตี้ย ไม้เลื้อยเถาวัลย์ และไม้หัวใต้ดิน เป็นการจำลองระบบนิเวศของป่ามาไว้ในพื้นที่ของเรา เพื่อที่จะใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างคุ้มค่า สามารถพึ่งพาตนเอง และมีความสุขได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ไม้ป่า 3 ชนิดได้แก่(1) ไม้ไผ่สอย คือ ไม้โตเร็ว สำหรับใช้ในครัวเรือน (2) ไม้กินได้ (3) ไม้เศรษฐกิจ ได้แก่ ไม้ที่ปลูกเพื่อจำหน่าย และเป็นการได้ประโยชน์ 4 อย่าง ได้แก่ 1) ไม้ไผ่สอย นำมาสร้างบ้าน ทำเล้าเปิด เล้าไก่ ทำฟืน 2) ไม้กินได้ นำมาเป็นอาหารและยาสมุนไพร 3) ไม้เศรษฐกิจ นำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ และ 4) ช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งการปลูกพืชที่หลากหลาย จะสร้างระบบนิเวศที่สมดุลให้กับพื้นที่ฐานที่ 4) ฐานคนรักสุขภาพ เป็นกิจกรรมการให้องค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำโคกหนองนาผักปลอดสารพิษทำให้ผู้บริโภคมีความสุขจากภายในสู่ภายนอกโดยให้นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนได้ลงเก็บผักสดสวนครัวที่ปลูกภายในโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรีด้วยตนเองเพื่อนำไปบริโภคในปริมาณที่พอประมาณแก่การบริโภคฐานที่ 5) ฐาน

อนุรักษ์ถิ่น เป็นกิจกรรมการเชิญชวนนักท่องเที่ยวอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นที่จะใกล้สูญหาย เช่น การอนุรักษ์ต้นแต้ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำถิ่นของบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีโดยผ่านกิจกรรมที่เป็นกุศโลบายที่เรียกว่าพิธีการบายศรีสู่ขวัญบวชนาคต้นแต้ ซึ่งทางโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรีได้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจคนในชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นไปพร้อมกัน อีกทั้งเป็นการสืบสานประเพณีท้องถิ่นไม่ให้สูญหายอีกด้วย เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธศักรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธี ตามองค์ประกอบ 7 ประการของ NONGTAE MODEL ดังกล่าว ส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ที่ตอบโจทย์เป็นกระแสไหลเวียนในกรอบไม่รู้จบสิ้น สามารถส่งต่อความยั่งยืนให้รุ่นสู่รุ่นได้อย่างไม่สิ้นสุด นำพาตนเองและคนในชุมชน เข้าถึงความคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย ซึ่งองค์ความรู้ใหม่ มีอยู่ 4 ประการ คือ กินอิ่ม นอนอุ่น หนี้หมด ทุนมี ได้แก่

Picture 1: MODEL

- 1) **กินอิ่ม** คือ ผู้คนภายในชุมชนมีแหล่งความมั่นคงทางอาหาร สามารถรับประทานอาหารที่ดี มีประโยชน์แก่ร่างกาย ปลอดภัย สามารถเข้าถึงแหล่งอาหารได้ โดยไม่ขาดแคลนหิวโหย
- 2) **นอนอุ่น** คือ ผู้คนภายในชุมชนไม่ต้องจากบ้านไปทำงานในที่ไกล หรือทำงานยังต่างแดนหรือต่างจังหวัด ได้อยู่อาศัยอยู่กับครอบครัว ในบ้านที่มีความสุข มั่นคง แข็งแรง และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 3) **หนี้หมด** คือ ผู้คนภายในชุมชนไม่มีหนี้สินเพราะประพฤติดนอยู่ในความพอเพียง มีเงินเก็บ เพราะไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ไม่กินเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน รักครอบครัว ประพฤติดนอยู่ในทำนองครองธรรม
- 4) **ทุนมี** คือ มีทุนทางสังคมที่สามารถเอาผลประโยชน์ด้วยการสร้างเครือข่ายหุ้นส่วนทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน มีทุนด้านบุคคลในด้านความรู้ความสามารถ มีทุนทางธรรมชาติเป็นทรัพย์สินในพื้นที่ของตนและประโยชน์จากระบบนิเวศทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ มีทุนด้านโครงสร้างในการมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่

จำเป็นต่อการดำรงชีพอย่างพอเพียง ดังนั้นเมื่อผู้คนในชุมชนหมดหนีสัน ก็มีทุนรอนในชีวิต ในการประกอบอาชีพที่สุจริต มีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่เบียดเบียน หรือสร้างความเดือดร้อนกันในสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากทั่วโลก ส่วนหนึ่งปัญหาเกิดจากการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ใช้แล้วไม่ระวัง ไม่ดูแลบำรุงรักษา และด้วยการขาดความรู้ความเข้าใจ อาจจะก่อให้เกิดผลเสียที่ร้ายแรงหนักกว่าเดิมในอนาคตในบริบท สภาพปัญหาพื้นที่ของความเปลี่ยนแปลงจากภัยแล้ง ปัญหาของความยากจน การไม่มีทางออกของชีวิตในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งปัญหาจากการระบาดของโรคไวรัสโควิด 19 ส่งผลกระทบในด้านการดำรงชีพที่ฝืดเคืองของผู้คนในท้องถิ่นเป็นอันมาก ในปัญหาความต้องการจำเป็นด้วยการนำสิ่งที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมมาสร้างเป็นมูลค่า การจำแนกคิดจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals) ในเป้าหมายด้านที่ 12 และหลักการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนที่สุด โดยประเทศไทยได้ให้ความสำคัญการสร้างสรรค์การบริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการใช้ความรู้และนวัตกรรม ผสมกับจุดแข็งทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งวิถีชีวิตของบุคคลภายในสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่า ให้กับการบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เน้นจุดเด่นของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีด้วยการการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งการเรียนรู้ประจำพื้นที่ ไปพร้อมกันจึงส่งผลเป็นแรงบันดาลใจ ให้ผู้คนในชุมชนมีความหวังที่จะพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตน ที่นอกจากจะเป็นแหล่งผลิตอาหารสู่ชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพุทธศักรม ที่เป็นแหล่งธรรมชาติบนพื้นที่จากการร่วมมือของชุมชน ที่ต้องการสร้างรายได้เป็นหลัก ด้วยการนำคุณค่าทางอัตลักษณ์ท้องถิ่น มาสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนเกิดความผูกพัน ตระหนักถึงธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมวิถีท้องถิ่น ด้วยการปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว ปกป้อง สงวนรักษาไม่ทำลายสถานที่ แต่ช่วยรักษาและอนุรักษ์สถานที่ที่ได้ไปเยือนและศึกษาหาความรู้เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ให้แข็งแกร่งไปพร้อมกับการอนุรักษ์วิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ไม่ให้สูญหายและยังไปการเผยแพร่วิถีชีวิตวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับคำกล่าวของ รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย ในหนังสือมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหลังวิกฤติโควิด-19 ว่า กล่าวว่าการท่องเที่ยวไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง เหตุหนึ่งอาจเพราะมุ่งเน้นเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อสร้างรายได้ให้มากที่สุดแต่การมีรายได้ค่อยเป็นค่อยไป มีกินได้นานๆ แบบ“น้ำซึ่มบ่อทราย”โดยพิจารณาแนวคิดแนวปฏิบัติที่ต้องพยายาม ทำให้ได้จริงจาก 2 คำนี้ วัฒนธรรมการท่องเที่ยว-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม บูรณาการกับพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Kanokpongchai, 2023) และยังสอดคล้องกับ คำกล่าวของ อุดม เขยกิจวงศ์และประชิด สกฤษณ์พัฒน์ ในหนังสือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าหลักการในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว กล่าวว่าการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมพร้อมกับการรักษาสุนทรียภาพหรือเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และกระบวนการทางนิเวศวิทยา โดยมีเป้าหมายสูงสุดของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ ความยั่งยืนการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมที่สุดยาวนานที่สุด สามารถรักษาหรืออนุรักษ์สภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้ได้มากที่สุด ขณะเดียวกันก็สามารถตอบรับกับกระแสของความต้องการ ในด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนจากการนำผลผลิตมาแปรรูปจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับชุมชน ใน

ขณะเดียวกันยังเป็นการสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวในการเห็นประโยชน์ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Cheykeewong and Sakunapat, 2011)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า หลักพุทธสันติวิธี ที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมในการที่จะใช้พัฒนา โคกหนองนา สันติศึกษา โมเดล สุพรรณบุรี เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธี ต้นแบบของชุมชน นำมาเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่ที่ 4 บ้านหนองแต้ ตำบลลิ้นช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมุ่งเน้นใช้หลักสัทธาทวาชสูตร (Thai Tripitakas: 15/7/337-338) ที่เป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มาเป็นหลักธรรมบูรณาการตามหลักพุทธสันติวิธีกับศาสตร์สมัยใหม่ ในการขับเคลื่อนนำไปสู่การท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืน และสามารถให้คนในชุมชน องค์การบริหารตั้งแต่ระดับตำบลไปถึงระดับจังหวัดนำแนวทางไปใช้ขยายพัฒนาในพื้นที่อื่นๆ ได้ โดยมี ศรัทธา ความเพียร ปัญญา หิริ ใจ สติ และ โสรัจจะ มีความสอดคล้องคำกล่าวของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ในหนังสือการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า กระแสในการพัฒนาแบบใหม่มีสองกระแส คือ เาคนนำกับเอาธรรมชาติเป็นเป้าหมายประสานหรือต่างคน ต่างทำ จุดเริ่มต้นที่ทำให้มีการพัฒนาแบบใหม่ (Phra Phromkunaporn (Prayut Payutto), 2010) และสอดคล้องงานวิจัยของ พระครูปลัดอดิศักดิ์ วชิรปัญญา (พินนท) (Phrakrupalad Adisak Vajirapanno, 2019) เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยววิถีสันติภาพอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา วัดบ้านชะมูง ตำบลห้วยตอมอ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า หลักธรรมในการขับเคลื่อนอันได้แก่ หลักสัทธาทวาชสูตร ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรม เหมาะสมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการพัฒนาโคกหนองนาในพระพุทธศาสนาเถรวาท ในหน้าที่เป็นการทำไร่ไถนาและเลี้ยงสัตว์ของชาวกสิกร มีการหว่านข้าว ไข่น้ำเข้าออกผ่านลำรางไข่น้ำ ดูแลรักษานาข้าวจนถึงกระบวนการเก็บเกี่ยวเพื่อการได้อยู่ครองเรือน มีการทำบุญให้ทานเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเป็นผู้ดำรงตนอยู่ในธรรม ประกอบด้วย ศรัทธา ความเพียร ปัญญา หิริ สติ คัมภีร์ครองกาย วาจาใจ สำรวมในการบริโภคอาหาร มีศีลสัตย์ โสรัจจะ เป็นการทำไร่ไถนา ไม่ใช่เพียงเพื่อการสร้างความมั่นคงทางอาหารเท่านั้นแต่สร้างความมั่นคงทางอาหารใจด้วยการนำหลักธรรมไปปฏิบัติในไร่นาที่จะช่วยเสริมสร้างพลังชีวิตก่อเกิดสันติสุขขึ้นแก่ชีวิตของตนเองและครอบครัวอย่างยั่งยืนสืบไป เป็นการพัฒนาให้เกิดความเจริญขึ้น ในสิ่งที่ดำรงอย่างยาวนาน การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีลักษณะเป็นความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลเป็นนิจต่อเนื่องกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกิจกรรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีตาม NONGTAE MODEL ที่มีองค์ประกอบของกระบวนการพัฒนา 7 ประการได้แก่ 1) ปราศจากความยากจน (N, NO POVERTY), 2) ความเป็นเจ้าของร่วมกัน (O, OWNERSHIP), 3) การสร้างเครือข่าย (N, NETWORK), 4) การให้บริการที่ดีตามหลักสปปายะ 7 และคาราวตา 6 กล่าวคือ มีความสะดวกสบายและความพร้อมในพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมภายในพื้นที่ต้นแบบและพร้อมพรั่งไปด้วยสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (G, GOOD SERVICE) 5) การอนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่น/ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยการดำเนินการของพื้นที่ต้นแบบจะต้องทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและบริบทในพื้นที่การท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญาและสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไป (T, TRADITION) 6) ความมุ่งมั่นสร้างสรรค์พื้นที่และบุคคลสู่ความยั่งยืน โดยมีการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่คนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวให้มีแรงใจที่จะดำรงชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนด้วยการนำเอาหลักพุทธธรรมน้อมนำเข้ามาปฏิบัติเท่าที่ตนสามารถจะปฏิบัติได้จริงใจให้คนในพื้นที่เกิดการพัฒนาพื้นที่ชุมชนไปสู่ความยั่งยืนและในขณะเดียวกันก็เสริมสร้างกำลังใจและให้ความรู้ผ่านกิจกรรมแก่นักท่องเที่ยวให้นำไปพัฒนา

คุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้นได้ตามหลักพุทธทศสิริกรรม (A, ASPIRATION) 7) การเสริมสร้างองค์ความรู้พุทธทศสิริกรรม (นามธรรม) (E, EDUCATION) ผ่านกิจกรรม 5 ฐานหลัก (รูปธรรมภายในพื้นที่ต้นแบบโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดล สุพรรณบุรี) เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ใช้ประกอบอาชีพสร้างรายได้ การกระจายรายได้สู่ชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้มีความแข็งแกร่งและยั่งยืน มีความสอดคล้องกับคำกล่าวในหนังสือการจัดการการท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวภายใต้พลวัตโลก ของกนกกานต์ แก้วนุช ว่า การให้การท่องเที่ยวสามารถให้ดำเนินการไปได้ต้องมีเป้าหมายหรือแบบแผนในโมเดลที่ชัดเจน ในการจัดการ ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเป้าหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์นั้นๆ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community-based tourism : CBT) ต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีพของชุมชนและสังคมนั้นๆ ให้มีการบริหารจัดการโดยชุมชนอย่างสร้างสรรค์และมีมาตรฐานกำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือนและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในท้องถิ่น และชุมชนการท่องเที่ยวสามารถหมายรวมทั้งชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชน และชุมชนที่ไม่ได้มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่อาจมีบุคคลจากภายนอกชุมชนเข้ามาลงทุนประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดการ การพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยว (community tourism development) สามารถแปรสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ดังนั้น การพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวจึงเป็นการที่คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมวางแผน จัดการ หรือลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดกระบวนการหรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งเพื่อให้ความเป็นอยู่ในชุมชนดีขึ้นโดยกำหนดว่าชุมชนของตนมี ความต้องการอะไร มีปัญหาร่วมกันอย่างไร แล้วร่วมกันจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างรู้คุณค่าสูงสุด และวางอยู่บนรากฐานความเป็นตนเองเพื่อให้ได้มา ซึ่งสิ่งที่ต้องการและสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้น ตลอดจนทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สิ่งสำคัญ คือ สร้างสิ่งที่ดีขึ้นให้แก่คนและชุมชนได้จากการท่องเที่ยว (Kaewnuch, 2021)

สรุป

บริบทของการท่องเที่ยวได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแบบก้าวกระโดดหลังรับผลกระทบของวิกฤตการณ์อย่างคาดไม่ถึง จากผลกระทบของวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด 19 ผู้คนส่วนมากต้องหันหลังให้ระบบทุนนิยม และได้หันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่บ้านเกิดของตนเองด้วยการนำการท่องเที่ยวให้เป็นการเชื่อมต่อ (Connectivity) กับสังคมชุมชนและเศรษฐกิจเข้าหากันมากยิ่งขึ้นเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและสังคม เพราะการท่องเที่ยวจะเป็นการเชื่อมโยงให้ผู้ท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้ รับประสบการณ์ รากเหง้าอัตลักษณ์ทรงคุณค่า ถือได้ว่าเป็นการต่อยอดในการรักษา ส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีไว้และยังนำมาเป็น การสร้างมูลค่าเพื่อสร้างรายได้มาพลิกฟื้นเศรษฐกิจในชุมชน ด้วยการพัฒนาพื้นที่บ้านหนองแต้ ตำบลลิ่งชัน อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี นำจุดเด่นโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรี ทำกิจกรรมตามแนวคิดในทางพระพุทธศาสนา ที่มีผลเป็นความสุขของชุมชนมาพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบ และคงความเป็นรากเหง้าวิถีชีวิต เศรษฐกิจ เพื่อเข้าถึงโอกาส พัฒนาสู่การสร้างงาน เพื่อสร้างอาชีพใหม่ที่มั่นคง เยียวยาความบอบช้ำของจิตใจให้ออกจากสภาพความยากจน เป็นหนี้สินล้นพ้นตัว ด้วยการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาต่อยอดพื้นที่ที่แห้งแล้งให้ผู้คนเกิดความตระหนักถึงวิกฤตความหายนะของภัยแล้งที่จะเกิดขึ้นหากไม่ช่วยกันเร่งแก้ไข พลิกฟื้นความอุดมสมบูรณ์ และรักษาสภาพแวดล้อมที่หล่อให้คงไว้ ด้วยการนำเอาคุณค่าของ รากเหง้าแห่งวัฒนธรรมที่ตกทอดกันมา บูรณาการเข้ากับหลักพุทธสันติเป็นเป้าหมายสำคัญ หลักพุทธสันติวิธีที่

มีความสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธทศสิริกรรม ในการที่จะใช้พัฒนาโคกหนองนาสันติศึกษา โมเดลสุพรรณบุรีเพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบ ตามวิถีพุทธทศสิริกรรมอย่างยั่งยืนตามแนวคิดในทาง พระพุทธศาสนานั้น โดยหลักหลักการทวาทศสูตรซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยววิถีพุทธทศสิริกรรมมา ขับเคลื่อนอันได้แก่ 1) ศรัทธามีความเชื่อมั่นในวิถีธรรมชาตินั้นที่ท่องเที่ยว 2) ความเพียร มีความพากเพียร ที่จะร่วมกันพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว 3) ปัญญา มีแนวคิดที่ได้ความรู้จากพื้นที่ต้นแบบไปพัฒนาต่อยอดคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น ในการประกอบประกอบชีวิตของตน 4) หิริ มีความประพฤติปฏิบัติตน 5) โง มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สามัคคีเป็นหมู่คณะทีมงาน มีอุดมการณ์หรือแนวทางเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 6) สติ ในการระลึกถึงการอนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่น 7) สังขะ (คำสัตย์) ที่จะพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ ให้มีความยั่งยืนสืบไป 8) โสรัจจะ (ความสงบเสถียร) สำรวมกาย วาจา ใจ ประพฤติปฏิบัติตนเข้าสู่ความ ปราศจากความยากจน เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้เข้มแข็ง ขับเคลื่อนนำพื้นที่ต้นแบบโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดล สุพรรณบุรีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรี พื้นที่การเกษตรของชุมชน ที่นอกจากจะเป็นแหล่งผลิตอาหารสู่ชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพุทธทศสิริกรรม ที่เป็นแหล่งธรรมชาติบนพื้นที่จากการร่วมมือของชุมชน มาสร้างรายได้เป็นหลัก ด้วยการนำคุณค่าทางอัตลักษณ์ท้องถิ่น มาสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนเกิดความผูกพัน ตระหนักถึงธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมวิถีท้องถิ่น ด้วยการปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว ปกป้อง สงวนรักษาไม่ทำลายสถานที่ แต่ช่วยรักษาและอนุรักษ์สถานที่ที่ได้ไปเยือนและศึกษาหาความรู้เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ให้แข็งแกร่งไปพร้อมกับการอนุรักษ์วิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ไม่ให้สูญหายและยังไปการเผยแพร่วิถีชีวิตวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นโดยมีข้อปฏิบัติให้เข้าถึงธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมร่วมสมัย พัฒนาสู่การกินอิ่ม นอนอุ่น หมดหนี้ ทุนมี ด้วย ตามองค์ประกอบ 7 ประการของ NONGTAE MODEL มี ปราศจากความยากจน (N, NO POVERTY), ความเป็นเจ้าของร่วมกัน (O, OWNERSHIP), การสร้างเครือข่าย (N, NETWORK), การให้บริการที่ดี สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อใช้ประกอบอาชีพสร้างรายได้ (G, GOOD SERVICE), การอนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่น/ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยการดำเนินการของพื้นที่ต้นแบบจะต้องทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและบริบทในพื้นที่การท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญาและสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไป (T, TRADITION), ความมุ่งมั่นสร้างสรรค์พื้นที่และบุคคลสู่ความยั่งยืน โดยมีการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่คนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวให้มีแรงใจที่จะดำรงชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองด้วยการนำเอาหลักพุทธทศสิริกรรมน้อมนำเข้ามาปฏิบัติเท่าที่ตนสามารถจะปฏิบัติได้จริงใจให้คนในพื้นที่เกิดการพัฒนาพื้นที่ชุมชนไปสู่ความยั่งยืนและในขณะเดียวกันก็เสริมสร้างกำลังใจและให้ความรู้ผ่านกิจกรรมแก่นักท่องเที่ยวให้นำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้นได้ตามหลักพุทธทศสิริกรรม (A, ASPIRATION) และการเสริมสร้างองค์ความรู้พุทธทศสิริกรรม (นามธรรม) (E, EDUCATION) อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสุข สงบ ร่มเย็น ส่งต่อลมหายใจแห่งสันติภาพสู่รุ่นลูกหลาน สืบไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์การบริหารของภาครัฐตั้งแต่ระดับประเทศลงมาถึงระดับตำบลสามารถนำแนวทางการปฏิบัตินาการท่องเที่ยวให้เป็นการเชื่อมต่อ (Connectivity) กับสังคมชุมชนและเศรษฐกิจเข้าหากันมากยิ่งขึ้น เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและสังคม เพราะการท่องเที่ยว

จะเป็นการเชื่อมโยงให้ผู้ท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้ รับประสบการณ์รากเหง้าอัตลักษณ์ทรงคุณค่า ถือได้ว่าเป็นการต่อยอดในการรักษา ส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีไว้และยังนำมาเป็นการสร้างมูลค่า เพื่อสร้างรายได้มาพลิกฟื้นเศรษฐกิจในชุมชน ด้วยการพัฒนาพื้นที่บ้านหนองแต้ ตำบลตลิ่งชัน อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี นำจุดเด่นโคกหนองนาสันติศึกษาโมเดลสุพรรณบุรี ทำกิจกรรมตามแนวคิดในทางพระพุทธศาสนา ที่มีผลเป็นความสุขของชุมชนมาพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบ และคงความเป็นรากเหง้าวิถีชีวิต เศรษฐกิจ เพื่อเข้าถึงโอกาส พัฒนาสู่การการดำเนินงาน สร้างอาชีพใหม่ให้กับครัวเรือนและชุมชนสร้างรายได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการจัดการและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ดังกล่าวอันเป็นการนำรายได้เข้าสู่ชุมชน สร้างรากฐานเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า หลักพุทธสันติวิธีที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกลีกรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีด้วยหลักธรรมที่มีศรัทธา ความเพียร ปัญญา หิริ ใจ สติ และ โสรัจจะ มาเป็นหลักธรรมบูรณาการตามหลักพุทธสันติวิธีกับศาสตร์สมัยใหม่ ในการขับเคลื่อนนำไปสู่การท่องเที่ยววิถีพุทธกลีกรมอย่างยั่งยืน และสามารถให้คนในชุมชน องค์กรส่วนบริหารตั้งแต่ระดับตำบลไปถึงระดับจังหวัดนำแนวทางไปใช้ขยายพัฒนาในพื้นที่อื่นๆ ได้ จะช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น หน่วยงานพัฒนาชุมชน องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล ทุกพื้นที่ของจังหวัดสุพรรณบุรี ควรนำไปเป็นกระบวนการสร้างความสามัคคี เป็นแรงจูงใจในการนำไปปฏิบัติ ดำเนินงานให้เกิดความสำเร็จ เพื่อสันติภาพ บ่มเพาะให้เกิดผลลัพธ์ในตนเอง เพื่อพร้อมเป็นต้นแบบให้คนในชุมชนเกิดความสันติสุข ต่อไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีพุทธกลีกรมอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรี ของ NONGTAE MODEL ด้วยการพัฒนาตามองค์ประกอบ 7 ประการ มีความสอดคล้องเหมาะสมในการนำไปใช้ร่วมกับแผนพัฒนาหน่วยงานพัฒนาชุมชน องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล ทุกพื้นที่ของจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยการบรรจุร่วมกับแผนพัฒนาจากระดับจังหวัดสู่ระดับอำเภอ ระดับตำบล บูรณาการเป็นรูปธรรมเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้ชุมชนและสังคม ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถปลดปล่อยความทุกข์ยากจากหนี้สินและยังเป็นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักในการช่วยกันอนุรักษ์ระบบนิเวศไม่ให้สูญสิ้นในรุ่นนี้ เพื่อสังคมชุมชนแห่งการกินอิ่ม นอนอุ่น หมดหนี้ ทุนมี ในการดำรงวิถีชีวิต เพื่อการสร้างความมั่นคงทางด้าน สังคม เศรษฐกิจสู่ความมั่งคั่ง สืบไป ซึ่งผู้นำโมเดลไปขยายต่อยอดใช้ในพื้นที่ที่มีความแตกต่างอยู่บ้างทางด้านบริบทสภาพพื้นที่ด้านภูมิสังคมของชุมชนหนองแต้ ควรมีการปรับแนวทางของโมเดลให้เกิดความเหมาะสมก็สามารถนำไปสร้าง ความมั่นคงทางด้าน สังคม เศรษฐกิจสู่ความมั่งคั่งของพื้นที่ตนเอง และควรส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เห็นคุณค่า ความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนให้มีเพิ่มมากขึ้น มีความเสมอภาคและยุติธรรมในการจัดสรรประโยชน์ รวมทั้งการผนวกการท่องเที่ยวเข้ากับการพัฒนาชุมชนของตน และควรมีการปลูกฝังคนรุ่นใหม่ให้เกิดจิตสำนึกรักบ้านเกิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนที่ไปเรียนหนังสือในเมืองใหญ่ เพื่อให้พวกเขามีความรักในภูมิปัญญาของชุมชน และเมื่อจบการศึกษาแล้วอยากเดินทางกลับบ้านเกิดเพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน เพื่อการสร้างความมั่นคงทางด้าน สังคม เศรษฐกิจสู่ความมั่งคั่ง สืบไป

2. ข้อเสนอแนะในการทวิจยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับ

2.1 การพัฒนาสร้างเครือข่ายเส้นทางท่องเที่ยวหมู่บ้านคนรักขน้าอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อเป็นการต่อยอดการเติมเต็มในการนำแนวคิดต้นแบบลงสู่การ

ปฏิบัติสู่ความยั่งยืนแก้ปัญหาภัยแล้ง เพื่อดึงนักท่องเที่ยวเข้ามาับประสบการณ์ในระดับ ecovillage เป็นชุมชนเชิงนิเวศคือชุมชนแบบดั้งเดิมหรือโดยเจตนาที่มีเป้าหมายเพื่อให้มีความยั่งยืนทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และ/หรือระบบนิเวศมากขึ้น ที่ขยายผลจากพื้นที่ต้นแบบ สู่เส้นทางการท่องเที่ยวภายในชุมชนเพื่อสร้างเครือข่าย เส้นทางเศรษฐกิจของชุมชน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนสังคมรอบข้างกับนักท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ไปจนถึงระดับทุกพื้นที่ที่มีความต้องการในประเทศ

2.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนพุทธกสิกรรมเพื่อสร้างอย่างยั่งยืนโดยพุทธสันติวิธีของชุมชนบ้านหนองแต้ จังหวัดสุพรรณบุรี ไปขยายผล สร้างเครือข่ายความมั่นคง สร้างเศรษฐกิจพัฒนาคุณภาพชีวิตตามบริบทของแต่ละชุมชนให้มีความมั่นคงทางรายได้มีทุนเต็มเต็ม ในการสร้างคุณภาพชีวิตของครอบครัวและในสังคมชุมชนให้มีความยั่งยืนส่งต่อรุ่นสู่รุ่นได้ สืบไป

References

- Cheykeewong, U., & Sakunapat, P. (2011). *Ecotourism*. (2nd ed.) Bangkok: Saengdao Publishing Co., Ltd.
- Kaewnuch, K. (2021). *Tourism Management and Community Development in Dynamic World*. (1st ed.). Samut Sakhon: Free Mind, EPPO.
- Kanokphongchai, S. (2022). *Cultural Heritage for Sustainable Tourism After the COVID-19 Crisis*. (1st ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Lincharearn, A. (2015). *Data Analysis and Presentation in Qualitative Research*. Retrieved April 27, 2019, from <http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/DataAnalysis.pdf>
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitakas*. Bangkok: MCU Press.
- Office of Permanent Secretary Ministry of Tourism and Sports (2017). *The Second Thailand National Tourism Development Plan 2017-2021*. Retrieved February 2020, from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/view/24733>.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2019). *National Economic and Social Development Plan No.12 B.E. 2017 - 2021 and 2022*. Retrieved November 29, 2021, from https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- Phra Phromkunaporn (P.A. Payutto). (2018). *Sustainable Development*. (21st ed.). Nakhon Pathom: Wat Yan Wesakawan.
- PhraBrahmapundit (Prayoon Dhammacitto). (2019). *Religion and the Sustainable Development Goals (SDGs)*. (2nd ed.). Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- Phrakrupalad Adisak Vajirapanno. (2019). *Development on Model of Tourism Management in Sustainable and Peaceful Way: A Case Study of WatBaan Khayung, Huaytamon Sub-district, Phusing District, Sisaket Province*. (Doctoral Dissertation). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Autthaya.
- Suphan Buri Provincial Office. (2022). *Suphan Buri Province Development Plan, Fiscal Year 2023 -2027*. Retrieved November 29, 2023, from https://www.suphanburi.go.th/files/com_strategic/2023-03698f41fc355f67.pdf